

บทเรียนที่

3

การขาย

ในระบบผ่อนชำระ

สาระสำคัญ

การขายในระบบผ่อนชำระเป็นที่นิยมกันมาก เนื่องจากผู้ซื้อมีโอกาสได้รับสินค้าตามต้องการทันทีก่อนชำระสินค้าทั้งหมด ส่วนผู้ขายก็ได้รับโอกาสในการขายสินค้ามากขึ้นพร้อมได้รับดอกเบี้ย ในการขายระบบผ่อนชำระ

สาระการเรียนรู้

- 1 การคำนวณเงินต้นของหนี้เริ่มแรก
- 2 การคำนวณราคาเงินผ่อน และดอกเบี้ยผ่อนชำระ
- 3 การคำนวณเงินผ่อนชำระรายงวด

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- 1 อธิบายความหมายของศัพท์ต่าง ๆ ในการซื้อขายระบบผ่อนชำระได้ถูกต้อง
- 2 คำนวณหาเงินต้นของหนี้เริ่มแรกได้ถูกต้อง
- 3 คำนวณหาราคาเงินผ่อนได้ถูกต้อง
- 4 คำนวณหาดอกเบี้ยผ่อนชำระได้ถูกต้อง
- 5 คำนวณหาเงินผ่อนชำระรายงวดแบบคงที่ได้ถูกต้อง
- 6 คำนวณหาเงินผ่อนชำระรายงวดแบบลดลงได้ถูกต้อง
- 7 คำนวณหาอัตราดอกเบี้ยผ่อนชำระแบบคงต้นได้ถูกต้อง
- 8 มีเจตคติและกิจนิสัยที่ดีในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาเรื่องการซื้อขายในระบบผ่อนชำระในงานอาชีพอย่างเป็นระบบ
- 9 ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะเรื่องการซื้อขายในระบบผ่อนชำระไปเชื่อมโยงในงานอาชีพได้ถูกต้อง

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

ประยุกต์ใช้การซื้อขายในระบบผ่อนชำระในงานอาชีพธุรกิจและบริการ

สมรรถนะประจำบทเรียน

- 1 แสดงความรู้เกี่ยวกับการซื้อขายในระบบผ่อนชำระ
- 2 ประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับการตั้งราคาขายไปใช้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ

การซื้อขายในระบบผ่อนชำระ

ในเชิงธุรกิจ ก่อให้เกิดกลวิธีในการขายหลายรูปแบบ ซึ่งการขายผ่อนชำระเป็นกลวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ดึงดูดลูกค้าที่ต้องการสินค้าไปใช้ ปกติแล้วสินค้าที่นิยมซื้อขายโดยวิธีผ่อนชำระมักเป็นสินค้าที่มีอายุการใช้งานและมีราคาค่อนข้างสูง เช่น รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า บ้านและที่ดิน เป็นต้น

การให้สินเชื่อในทางธุรกิจ คือ การเป็นหนี้ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายในระยะเวลาที่ตกลงกัน เช่น การซื้อขายของจากร้านเล็กๆ ในซอยหน้าบ้าน ถ้ามีความคุ้นเคยและรู้จักกันก็อาจสินค้าไปใช้ก่อน และสิ้นเดือนนำเงินมาชำระให้ แต่ถ้าต้องการสินค้ามีราคาแพงขึ้น เช่น ตู้เย็น ก็จะมีสัญญาข้อตกลงระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายว่าจะชำระเงินกี่งวดๆ ละเท่าใดและใครเป็นผู้รับรองค้ำประกันหนี้ การขายวิธีนี้เรียกว่าการขายโดยผ่อนชำระ

การขายโดยวิธีผ่อนชำระจึงมีผู้เกี่ยวข้องดังนี้

① **ผู้ขาย** จะขายสินค้าโดยวิธีผ่อนชำระ เรียกว่า “ขายผ่อนชำระ”

② **ผู้ซื้อ** จะซื้อสินค้าโดยวิธีผ่อนชำระ แต่เนื่องจากจะต้องมีกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ กฎหมายเช่าซื้อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเรียกว่า “เช่าซื้อ”

ผู้ขายสินค้าโดยวิธี “ผ่อนชำระ (Installment)” และผู้ซื้อทำการซื้อสินค้าโดยวิธี “เช่าซื้อ (Hire purchase)” ความหมายของศัพท์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขายผ่อนชำระที่ควรทราบมีดังนี้

“เช่าซื้อ (Hire purchase)” หมายถึง การทำสัญญาระหว่างผู้ซื้อและผู้ให้เช่า โดยผู้ให้เช่ายังคงมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น จนกว่าจะครบอายุสัญญา

“เงินดาวน์” หรือ “เงินวางเริ่มแรก (Down payment)” หมายถึง เงินที่ผู้เช่าซื้อชำระแก่เจ้าของทรัพย์สินเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของราคาเงินสด ณ วันที่มีการเช่าซื้อเกิดขึ้น

“การขายผ่อนชำระ (Installment Sales)” หมายถึง การขายสินค้าที่กำหนดให้ลูกค้าจ่ายชำระเป็นงวดๆ ติดต่อกันในระยะเวลาหนึ่ง

เมื่อทำสัญญาตกลงซื้อขาย ผู้ซื้อจะต้องชำระเงินงวดแรกเรียกว่า เงินดาวน์ และอาจจะให้มีการคิดดอกเบี้ยจากยอดขายที่ค้างชำระ โดยปกติแล้วการขายผ่อนชำระในทางกฎหมายไทยมักจะทำสัญญาซื้อขายในรูปสัญญาเช่าซื้อ ซึ่งผู้ขายจะโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อ เมื่อผู้ซื้อได้ชำระค่าสินค้าครบถ้วนแล้ว หรือในการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน ที่ดิน ผู้ขายอาจจะโอนกรรมสิทธิ์ให้ก่อนแต่จะให้ผู้ซื้อทำสัญญาจำนองไว้เพื่อเป็นหลักประกันหนี้

การขายผ่อนชำระมีลักษณะดังนี้

ผู้ขายโดยวิธีผ่อนชำระย่อมต้องเสี่ยงภัย (Risk) สูงกว่าการขายเป็นเงินสดหรือขายเป็นเงินเชื่อโดยปกติ เพราะเหตุว่าการขายผ่อนชำระกินระยะเวลานานในการรับชำระหนี้ ซึ่งทำในฐานะการเงินของลูกหนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงไปในฐานะที่ไม่ดี ทำให้การเก็บหนี้ลำบากเสี่ยงต่อหนี้สูญ

ค่าใช้จ่ายในการขายผ่อนชำระย่อมสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการขายประเภทอื่นๆ เพราะจะต้องคอยติดตามทวงถามในการเก็บเงินงวด และอาจจะต้องเสียดอกเบี้ยในเงินทุนเพื่อให้ได้เงินทุนหมุนเวียนในกิจการค้า

ในปัจจุบันกิจการต่างๆ ส่งเสริมการขายสินค้าโดยการให้ลูกค้าผ่อนชำระได้ ถ้าระยะเวลาสั้นๆ ก็ไม่คิดดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ย 0% แต่ถ้าระยะเวลากการผ่อนชำระนาน ผู้ขายมักจะคิดดอกเบี้ยรวมในราคาเงินสดแล้วจึงค่อยๆ ผ่อนชำระเงินที่คงค้างเป็นงวดๆ ต่อไป สุดท้ายจะตกลงกันเป็นงวดเพื่อเป็นการป้องกันการชำระหนี้ผู้ขายมักจะยังไม่โอนกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ให้แก่ผู้ซื้อจนกว่าจะได้รับชำระเต็มมูลค่า ซึ่งกฎหมายไทยเรียกว่า การให้เช่าซื้อหรือผู้ขายอาจโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อแต่ยังคงให้ทรัพย์สินนั้นมีพันธะผูกพันอยู่กับผู้ขายในลักษณะการจำนำหรือจำนอง ในจำนวนเงินเท่ากับจำนวนเงินที่ยังค้างชำระอยู่

การคำนวณเงินต้นของหนี้เริ่มแรก

เงินต้นของหนี้เริ่มแรก หมายถึง เงินต้นที่จะนำมาใช้คำนวณดอกเบี้ยในการผ่อนชำระ ซึ่งคำนวณได้จากการนำเงินดาวน์หักออกจากราคาเงินสด ดังนี้

$$\text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรก} = \text{ราคาเงินสด} - \text{เงินดาวน์}$$

เงินดาวน์อาจกำหนดเป็นจำนวนเงิน หรืออาจจะกำหนดเป็นร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ของราคาสินค้า การคำนวณเงินดาวน์ได้จากสูตรดังนี้

$$\text{เงินดาวน์} = \text{อัตราเงินดาวน์} \times \text{ราคาสินค้า}$$

ตัวอย่างที่ 1

รถยนต์คันหนึ่งราคา 850,000 บาท จะต้องชำระเงินสดาว์ 20% ถ้าซื้อในระบบผ่อนชำระ
งหาเงินต้นของหนี้เริ่มแรก

วิธีทำ

$$\begin{aligned}\text{เงินสดาว์} &= \text{อัตราเงินสดาว์} \times \text{ราคาขาย} \\ &= 20\% \times 850,000\end{aligned}$$

$$\text{เงินสดาว์} = 170,000 \text{ บาท}$$

$$\begin{aligned}\text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรก} &= \text{ราคาเงินสด} - \text{เงินสดาว์} \\ &= 850,000 - 170,000 \\ &= 680,000 \text{ บาท}\end{aligned}$$

ดังนั้น เงินต้นของหนี้เริ่มแรกเท่ากับ 680,000 บาท

การคำนวณราคาเงินผ่อน และดอกเบี้ยผ่อนชำระ

ในการซื้อขายสินค้าในระบบผ่อนชำระ ผู้ขายอาจกำหนดให้ผู้ซื้อจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้ขายก่อนจะรับสินค้า จำนวนเงินนี้เรียกว่า **“เงินวางเริ่มแรก (Down Payment)”** ส่วนใหญ่นิยมเรียกว่า **“เงินดาวน์”** ส่วนจำนวนที่ค้างชำระผู้ซื้อจะต้องผ่อนชำระเงินเป็นรายงวด เรียกว่า **“เงินผ่อนชำระรายงวด”** เมื่อนำเงินผ่อนชำระรายงวดทุกๆ งวดรวมกันเรียกว่า **“เงินผ่อนชำระ”**

ราคาผ่อน หมายถึง จำนวนเงินทั้งหมดที่ผู้ซื้อจะต้องชำระแก่ผู้ขาย จากการซื้อขายสินค้าในระบบผ่อนชำระ ซึ่งได้จากเงินผ่อนชำระดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ราคาเงินผ่อน} &= \text{เงินดาวน์} + \text{เงินผ่อนชำระ} \\ \text{เงินผ่อนชำระ} &= \text{เงินผ่อนชำระรายงวด} \times \text{จำนวนงวด}\end{aligned}$$

จำนวนเงินทั้งหมดที่ผู้ซื้อจะต้องจ่ายให้แก่ผู้ขาย ซึ่งเรียกว่าราคาเงินผ่อนนั้น จำนวนเงินนี้มากกว่าราคาเงินสด จำนวนเงินส่วนที่มากกว่าราคาเงินสด เรียกว่า **“ดอกเบี้ยผ่อนชำระ”**

$$\text{ดอกเบี้ยผ่อนชำระ} = \text{ราคาเงินผ่อน} - \text{ราคาเงินสด}$$

ตัวอย่างที่ 2

ร้านสหชัยประกาศขายเครื่องปรับอากาศราคาเงินสด 12,500 บาท แต่ถ้าซื้อในราคาเงินผ่อนจะต้องจ่ายเงินดาวน์ 20% ของราคาเงินสด และจ่ายผ่อนชำระรายเดือนๆ ละ 1,400 บาท จำนวน 10 เดือน จงหาราคาเงินผ่อนและดอกเบี้ยผ่อนชำระ

วิธีทำ

$$\begin{aligned}\text{เงินดาวน์} &= \text{อัตราเงินดาวน์} \times \text{ราคาสินค้า} \\ &= 20\% \times 12,500 \\ &= 2,500 \quad \text{บาท} \\ \text{เงินผ่อนชำระ} &= \text{จำนวนเงินต่องวด} \times \text{จำนวนงวด} \\ &= 1,400 \times 10 \\ &= 14,000 \quad \text{บาท} \\ \text{ราคาเงินผ่อน} &= \text{เงินดาวน์} + \text{เงินผ่อนชำระ} \\ &= 2,500 + 14,000 \\ &= 16,500 \quad \text{บาท} \\ \text{ดอกเบี้ยผ่อนชำระ} &= \text{ราคาเงินผ่อน} - \text{ราคาเงินสด} \\ &= 16,500 - 12,500 \\ &= 4,000 \quad \text{บาท}\end{aligned}$$

ดังนั้น ราคาเงินผ่อนเท่ากับ 16,500 บาท

และดอกเบี้ยผ่อนชำระเท่ากับ 4,000 บาท

การคำนวณเงินผ่อนชำระรายงวด

การซื้อขายในระบบผ่อนชำระมีการกำหนดให้ผู้ชำระค่าสินค้าในแต่ละงวด เรียกว่า เงินผ่อนชำระรายงวด

เงินผ่อนชำระรายงวด โดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่ เงินผ่อนชำระรายงวดแบบลดลง และ เงินผ่อนชำระรายงวดแบบเท่ากัน

เงินผ่อนชำระรายงวดแบบลดลง

เป็นการคำนวณหาเงินผ่อนชำระรายงวดจากเงินต้นของหนี้เริ่มแรกเฉลี่ยต่อจำนวนงวดเงินต้นที่ผ่อนชำระแต่ละงวดจึงเท่ากันตลอด รวมกับดอกเบี้ยที่ลดลงตามเงินต้นที่ค้างชำระในแต่ละงวดลดลง

$$\text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรกเฉลี่ยต่องวด} = \frac{\text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรก}}{\text{จำนวนงวดที่ผ่อนชำระ}}$$

$$\text{ดอกเบี้ยผ่อนชำระรายงวด} = \text{เงินต้นที่ค้างชำระในแต่ละงวด} \times \text{อัตราดอกเบี้ยผ่อนชำระต่องวด}$$

ตัวอย่างที่ 3

สุดากู้เงินจากสวัสดิการหน่วยงานแห่งหนึ่ง เป็นเงิน 24,000 บาท โดยผ่อนชำระเป็นเวลา 4 เดือนพร้อมอัตราดอกเบี้ย 18% จงหาจำนวนเงินที่สุดาจะต้องจ่ายในแต่ละเดือนแบบรายงวดลดลง และดอกเบี้ยผ่อนชำระ

วิธีทำ

$$\text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรก} = \text{ราคาเงินสด} - \text{เงินดาวน์}$$

$$= 24,000 \text{ บาท}$$

$$\text{เงินต้นที่ต้องผ่อนชำระรายเดือน} = \frac{24,000}{4} \text{ บาท}$$

$$= 6,000 \text{ บาท}$$

$$\text{อัตราดอกเบี้ยรายเดือน} = \frac{18\%}{12} = 1.5\% \text{ ต่อเดือน}$$

$$\text{เดือนที่ 1 ดอกเบี้ย} = \text{เงินต้น} \times \text{อัตราดอกเบี้ย} \times \text{เวลา}$$

$$\text{เดือนที่ 1 เงินต้นที่ค้างชำระ} = 24,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ดอกเบี้ย} = 24,000 \times 1.5\% \times 1 = 360 \text{ บาท}$$

$$\text{เงินผ่อนชำระ} = 6,000 + 360 = 6,360 \text{ บาท}$$

$$\text{เดือนที่ 2 เงินต้นที่ค้างชำระ} = 24,000 - 6,000 = 18,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ดอกเบี้ย} = 18,000 \times 1.5\% \times 1 = 270 \text{ บาท}$$

$$\text{เงินผ่อนชำระ} = 6,000 + 270 = 6,270 \text{ บาท}$$

$$\text{เดือนที่ 3 เงินต้นที่ค้างชำระ} = 18,000 - 6,000 = 12,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ดอกเบี้ย} = 12,000 \times 1.5\% \times 1 = 180 \text{ บาท}$$

$$\text{เงินผ่อนชำระ} = 6,000 + 180 = 6,180 \text{ บาท}$$

$$\text{เดือนที่ 4 เงินต้นที่ค้างชำระ} = 12,000 - 6,000 = 6,000 \text{ บาท}$$

$$\text{ดอกเบี้ย} = 6,000 \times 1.5\% \times 1 = 90 \text{ บาท}$$

$$\text{เงินผ่อนชำระ} = 6,000 + 90 = 6,090 \text{ บาท}$$

การคำนวณหาเงินผ่อนชำระรายเดือนแบบลดลง ตามตารางดังนี้

เดือนที่	เงินต้นที่ค้างชำระ (บาท)	ดอกเบี้ยผ่อนชำระ (บาท)	เงินต้นที่ต้องผ่อนชำระ รายเดือน (บาท)	เงินผ่อนชำระ รายเดือน (บาท)
1	24,000	360	6,000	6,360
2	18,000	270	6,000	6,270
3	12,000	180	6,000	6,180
4	6,000	90	6,000	6,090
	รวม	900	24,000	24,900

เงินผ่อนชำระรายงวดแบบเท่ากัน

การคำนวณหาเงินผ่อนชำระรายงวด คำนวณจากการหาดอกเบี้ยผ่อนชำระทั้งหมดรวมกับเงินต้นของหนี้เริ่มแรกแล้วเฉลี่ยด้วยจำนวนงวด ดังนั้นเงินผ่อนชำระแต่ละงวดจึงเท่ากันตลอดหรือคำนวณได้จากสูตรต่อไปนี้

$$\text{เงินผ่อนชำระ} = \frac{\text{เงินผ่อนชำระ}}{\text{จำนวนงวดทั้งหมดที่ผ่อนชำระ}}$$

$$\text{เงินผ่อนชำระ} = \text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรก} + \text{ดอกเบี้ยผ่อนชำระ}$$

ตัวอย่างที่ 4

บริษัท อารี จำกัด ขายเครื่องซักผ้าโดยการผ่อนชำระในราคา 45,000 บาท โดยผู้ซื้อจะต้องชำระเงินสดวัน 5,000 บาท เหลือผ่อนชำระ 10 งวดๆ ละเท่าๆ กัน โดยคิดดอกเบี้ยในอัตรา 12% จงหาเงินผ่อนชำระรายงวด

วิธีทำ

$$\begin{aligned}\text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรก} &= \text{ราคาเงินสด} - \text{เงินสดวัน} \\ &= 45,000 - 5,000 \\ &= 40,000 \text{ บาท}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{ดอกเบี้ยผ่อนชำระ} &= \text{เงินต้น} \times \text{อัตราดอกเบี้ย} \times \text{เวลา} \\ &= 40,000 \times \frac{12}{100} \times \frac{10}{12} \\ &= 4,000 \text{ บาท}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{เงินผ่อนชำระ} &= \text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรก} + \text{ดอกเบี้ยผ่อนชำระ} \\ &= 40,000 + 4,000 \\ &= 44,000 \text{ บาท}\end{aligned}$$

$$\text{เงินผ่อนชำระรายงวดแบบเท่ากัน} = \frac{\text{เงินผ่อนชำระ}}{\text{จำนวนงวดทั้งหมดที่ผ่อนชำระ}}$$

$$\begin{aligned}\text{เงินผ่อนชำระรายงวด} &= \frac{44,000}{10} \text{ บาท} \\ &= 4,400 \text{ บาท}\end{aligned}$$

ดังนั้น เงินผ่อนชำระรายงวดแบบเท่ากัน 4,400 บาท

สรุป

$$\begin{aligned}
 \text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรก} &= \text{ราคาเงินสด} - \text{เงินดาวน์} \\
 \text{ราคาเงินผ่อน} &= \text{เงินดาวน์} + \text{เงินผ่อนชำระ} \\
 \text{เงินผ่อนชำระ} &= \text{เงินผ่อนชำระรายงวด} \times \text{จำนวนงวด} \\
 \text{ดอกเบี้ยผ่อนชำระ} &= \text{ราคาเงินผ่อน} - \text{ราคาเงินสด}
 \end{aligned}$$

เงินผ่อนชำระรายงวดแบบลดลง

$$\text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรกเฉลี่ยต่องวด} = \frac{\text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรก}}{\text{จำนวนงวดที่ผ่อน}}$$

$$\text{ดอกเบี้ยผ่อนชำระรายงวด} = \text{เงินต้นที่ค้างชำระในแต่ละงวด} \times \text{อัตราดอกเบี้ยผ่อนชำระต่องวด}$$

เงินผ่อนชำระรายงวดแบบเท่ากัน

$$\text{เงินผ่อนชำระรายงวด} = \frac{\text{เงินผ่อนชำระ}}{\text{จำนวนงวดทั้งหมดที่ผ่อน}}$$

$$\text{เงินผ่อนชำระ} = \text{เงินต้นของหนี้เริ่มแรก} + \text{ดอกเบี้ยผ่อนชำระ}$$

อัตราดอกเบี้ยผ่อนชำระแบบคงต้น

$$i = \frac{2mI}{P(n + 1)}$$

